

Ф О Л И Е

п е н т р ъ

МИНТЕ, ИНИМЪ ИЛИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 32.

ЛѢНІ, 9. АВГУСТ

1848.

Ън рѣспѣнс паціонал дат варонъ
лѣи Нік. Іожіка.

Ачестѣ магнаѣ скрііторіѣ de romane
лі къшѣнѣ а дефѣма пе паціѣнеа ромъ
пѣ дѣ къдѣва артікулі плін де датѣрі рѣ
тѣчѣге арѣвкаді дѣ Pestі Hirlar зѣні дѣпъ
адіі. Сѣвскрішіі вѣрѣаді ромъні сімді
рѣ трѣвѣнда неапѣратъ а да трѣфашѣлѣи
магнаѣ (каре ші ел де вѣдѣ ар фі тот
ромъп, дѣсѣ дѣкъсе), зрѣторіѣл рѣспѣнс
сѣлѣтѣс дѣ Nemzeti дѣн Пеѣца :

„Опорате Домнѣле Редактор! Gazeta
Pesti Hirlar воеѣе а монополіза дрепта
теа нѣмаі дѣкса сімѣрѣ; есемплѣ дѣве
дерат есте, къ декарѣчѣнеа поастрѣ ла
артікулѣл лѣи Ніколае Іожіка дѣн Nr. 108
пѣаѣ воіт сѣ піо прімеаскъ нѣмаі дѣн аѣеа
ѣавсѣ, къчѣ дѣ аѣеаста есте атѣнсѣ ші по
ѣіла персѣпѣ а варонѣлѣи Іожіка. Аѣеаста
дѣкъ есте о рѣшѣшідѣ дѣн ченсѣра ѣеа
ѣеарсѣ! Пѣлѣ акѣта ченсѣра ера а гѣ
верѣлѣлѣи, іар акѣт Pestі Hirlar воеѣе сѣ
о пѣрте. Артікулѣл лѣам къпѣтат дѣдѣ
рѣт дѣн тѣлѣ шефѣлѣи Ладіслаѣ Кѣвач;
есте де крѣзѣт, къ дарѣ ші ачест домн
ѣан аѣ асістат аѣелѣи сѣат, дѣла каре ар
тікулѣл пострѣ ѣел дрепт ні сѣаѣ тріміс
дѣдѣрѣт. Романіі къ тѣлѣдѣтѣре ші вор
адѣѣе амінте де аѣеаста ѣапѣт! Пріімеѣдѣ

опорате Домнѣле Редактор зрѣторіѣл ар
тікол, ші вѣневоеѣе аѣ пѣблѣка дѣн ѣоаеа
Дтале; провѣкѣнд тотодатъ ші пе ѣеіа
лалді домнѣ редакторі, ка артікулѣл по
стрѣ дѣн контра лѣи Ніколае Іожіка сѣ вѣ
невоіаскъ аѣл пріімі дѣн ѣоіле Длор.

Рѣспѣнс ла артікулѣл деспре ромъні
ал лѣи Ніколае Іожіка дѣн Nr. 108 дѣн Pestі
Hirlar.

Де веакѣрі дѣкѣѣе доведескъ романіі
сімпатіа ші драгѣстеа лор кътрѣ зѣгѣрі.

Дѣла веніреа зѣгѣрілор, романіі къ еі
сѣаѣ вѣкѣрат, къ еі аѣ ші пѣлѣнс.

Лѣвіреа вѣрѣжмашілор комѣні аі па
тріеі ле аѣ сѣвдѣнѣт ромънѣл къ пѣпѣл
сѣѣ крѣдѣнѣѣс ка ші зѣгѣрѣл, ѣа дѣн
ѣеле маі маі вѣтѣи адѣкътоаре де тѣлѣ
тѣіре пѣнтрѣ патриѣ: лѣзда парте маі
аѣ ѣост а романілор.

Ші ѣе платъ аѣ доѣвѣндіт ромънѣл
пѣнтрѣ крѣдѣнда са, пѣнтрѣ аморѣл сѣѣ
ѣетѣдѣнескъ.

Калѣтніѣ (елеѣетіре), вѣтѣѣѣѣрѣ, пѣ
сѣѣѣлѣне амѣрѣжѣт, дѣжѣсіре анімалѣ, робіе.
Ардеалѣл аѣ ѣост zid де апѣраре дѣн кон
тра варваріеі ориентале, ші ачест пѣрете
апѣрѣторіѣл аѣ ѣост маі къ сѣеатѣ лѣкрѣл
попорѣлѣи roman.

Ші ѣе платъ аѣ доѣвѣндіт ел пѣнтрѣ
аѣеаста? Толерантісѣлѣ Домнѣлор? Ын

толеранциѣм рѣшиѣтор, ка ал жидовѣмор, прѣкъм не аратъ апробателе Ардеалѣвѣ, рѣпосате дн а. 1848. Евѣнемѣнтеле челе маѣ нѣъ дн Европа аѣ стѣрнѣт дн попѣре сѣмдѣрѣле челе съпте але кѣпнощѣнѣе де сѣне, сѣмдѣрѣле с'аѣ формат дн черерѣ, дн каре аѣ ешѣт пѣзвѣреа комѣнтъ дѣпъ дренѣтѣрѣ. Днѣрѣл дѣпъ лѣпте лѣпѣи а-рѣвкѣнд тѣтѣла, сѣв каре аѣ фост сѣте де анѣ, пѣзвѣще спре independѣнѣтъ. Романѣл, ка ѣн соѣ векѣ, кѣ вѣкѣрѣе аѣ салѣтат зѣоа чеа ферѣчѣтъ а шартѣи чеѣ нѣъ, шѣ дѣпъ реформа чеа кѣщѣгатъ адесеорѣ шѣ аѣ манифѣстат сѣмѣатѣа, шѣ аморѣл сѣѣ л'аѣ арѣтат прѣн ѣапте.

Дн тѣмѣл де ѣадъ чест маре шѣ ѣаворавѣл претѣнсѣвѣмор романѣи пѣпъ акѣм аѣ ащѣнтат дн лѣнѣще, вѣне щѣнд, кѣ слѣвѣнд не ѣнѣрѣ сѣ слѣвѣск не сѣне дн сѣшѣи.

Днѣрѣл ѣѣрѣ романѣи н'аре трѣкѣт вреднѣк де лавѣдъ, дар нѣчѣ вѣиторѣв маре шѣ ферѣчѣт нѣ пѣте авѣа ѣѣрѣ ачѣнѣи.

Днѣрѣл, ка о планѣтъ асѣатѣкѣ трѣнс-пѣсѣ, сѣтъ пѣмаѣ сѣнгѣр дн мѣжлокѣл Ев-ропѣи, ѣѣрѣ ѣраѣи, шѣ рѣденѣи; романѣл не ачѣаста планѣтъ ѣрѣмоасѣ о адапѣ, о грѣжѣще, шѣ сѣ стѣрѣдѣще а о апѣра шѣ кѣ вѣаѣа дн контра перѣколѣлор дн пѣр-ѣдѣле порѣлѣвѣ.

Шѣ че аѣ довѣндѣт ачѣст дн грѣжѣто-рѣв? Дн вѣновѣдѣре, рѣшѣне шѣ калѣтнѣи.

Днѣмѣлор! нѣи арѣколѣл маѣ сѣе а-тѣнс ал лѣи Южѣка нѣл днѣм де алг чеа, дѣкѣт де днѣтѣрѣтаре кѣратъ, каре дн мѣжлокѣл еволѣцѣвѣмор де акѣм токма аша есте де перѣкѣлос дн прѣвѣнда па-трѣиѣ ка венѣвѣл дн прѣвѣнда вѣедѣи; нѣи нѣ не пѣтѣм дн кѣнѣи о днѣтрепнѣдѣре маѣ неферѣчѣтъ дѣкѣт ачѣеа, кѣ N. Южѣка дн ачѣсте тѣмпѣрѣи грѣле лѣсѣнд романѣеле с'аѣ

апѣкат де полѣтѣкѣ, ѣнде пѣпъ акѣм кѣ арѣколѣле сале аѣ пѣтѣмѣт пѣзѣраѣѣв (ѣрѣн-ѣере де коравѣе) „Tantalus infelix quem sua fata premunt“ — непорѣчѣтъл полѣ-тѣк! Не ѣраѣи шѣ неамѣрѣле лѣи дѣи кѣнѣ-ще патрѣа дн ѣапте — шѣ вѣтѣте, шѣ дѣн-сѣл дн лок сѣ прѣдѣче амор шѣ паче — де каре н'ам авѣт нѣчѣ одатъ маѣ маре лѣпсѣ дѣкѣт акѣм — сѣамѣлѣ сѣтѣнда чеа вѣлѣстѣматъ а нежѣрѣи, а днѣтѣрѣкерѣи днѣтре попѣрѣле че сѣ ѣзѣвѣск. Нѣи кѣ-поащѣм грѣшелеле челе векѣ але арѣсто-кравѣиѣ трѣнсѣлване, прѣкъм шѣ грѣшелеле еѣ дѣпъ реформѣтъ, попѣрѣл ле сѣмте вѣне, шѣ вѣѣтѣндѣсѣ де дѣрѣреа рапѣлор сале, ачѣла, каре ѣа парте ла дѣрѣрѣле попѣрѣ-лѣи, дѣпъ пѣрѣреа лѣи Южѣка есте днѣтѣ-рѣтѣтѣорѣ шѣ ревел.

Ревѣл Днѣмѣле е ачѣла, каре апасѣ попѣрѣл шѣ дѣ кавсѣ, ка сѣ се дѣсѣфакъ легѣтѣрѣле аморѣлѣи чѣлѣи сѣпт.

Нѣи вѣне щѣм, кѣм днѣи ват кавѣл знѣи дн арѣстокравѣи а монополѣса еѣ сѣнгѣрѣи дренѣтѣрѣле кѣщѣгатѣ, шѣ попѣрѣл, каре не вѣещѣ маѣ пѣлѣт а сѣферѣи монополѣл дрен-пѣтѣрѣлор, дѣпъ пѣрѣреа лѣи Южѣка вѣсѣа-зѣ шѣ зѣдѣще чѣтѣдѣи дѣшарте.

Днѣмѣле! Ачѣаста нѣ есте вѣс. — Нѣи ватжѣкѣрѣ нѣ вѣм сѣферѣи нѣчѣ одатъ. — Днѣнѣте де сѣкѣлѣрѣи пѣрѣндѣи нѣострѣи аѣ кѣпоскѣт шѣ аѣ прѣтѣнс дренѣтѣрѣле нѣ-стрѣ, нѣи днѣкѣ пѣмаѣ ачѣаста о ѣачѣет, шѣ маѣ дѣпарте нѣ не днѣтѣндѣм.

Аша есте; тѣмѣл арѣстокравѣлор с'аѣ трѣкѣт, шѣ ачѣла, не каре кѣ пѣдѣн маѣ пѣнѣте Южѣка л пѣтѣа вате ка не ѣн апѣ-мал, трѣвѣе акѣм сѣ се днѣнѣртѣшѣасѣкѣ де асѣменѣа дренѣтѣрѣи кѣ дѣнѣсѣл.

Днѣзадар есте тѣтъ опѣсѣчѣлѣа; сѣ-кѣлѣл ал 19леа есте сѣкѣлѣл дренѣтѣрѣлор.

Аша дар дъпъ спиритъа секълълви че ам воі? Нъ воім привилежіри; ноі претиндем дрептъри легале, нічі маі тълт, нічі маі пѣдін, декът че не дъ конститүционеа пѣскътъ де спиритъа секълълви. — Конституционеа дъсць нъ есте пѣмаі проприета-теа зогърілор — дар ши а романілор.

О прерогативъ аре зогърѣл дъ конституционе, адекъ ка лимба зогъреаскъ съ фие дипломатикъ; ачеаста о пофтескъ ши дъсцьши интереселе нѣстре; къчи воім звитатеа конституционіи, ши де не ачест термин нимік ши ниміне нъ не ва пѣтеа стримтора. Дъ челелалте зогърілор асеменеа сънтет — воім а фі — вом ши фі; къчи дъ фрзотеа конституционіи есте скріс къ літере тарі: лібертате, егалитате, фрздіетате. Де ачесте принципъ ноі аша де стржас нъ цінет, дъкът пѣмаі мѣртеа ва пѣтеа рѣстърна конвінцереа нѣстръ.

Дрепт ачееа сърѣтореще дъм де шіре, къ ноі статъ дъ статъ нъ воім съ формът, чи къ тот адіасъл воім, ка фінд къ зогъріи дъ легътеръ пачоікъ, съ нъ фім не недрептате дъмші дъдърът, ши трінд къ дрептъріле нѣстре конституционеа, че ле ам атіпс маі сѣс, лівері ши невѣтъмаді, съ пі се деа къмп лівер ши дескіс спре а не пѣтеа кълтіва. —

Маі департе че съ атіпце орицінеа нѣстръ върѣаціи чеі дъвѣдаді аі Европег чівілізате не темейл дателор не вържнте а історіеі съог десъвършіт конвінші, къмкъ не традем дела романі, ши къ ачеаста ноі не тълдъшіт, не зітъндъне тълт ла ачееа, къ Нік. Іожіка есте невѣлат дъ історіа.

Нъ аша де тълт с'аѣ афлат зи ом а пѣме Токоті, каре трѣцеа ла дъдоіалъ оріцінеа нѣстръ романъ; — акъта тот а

чеаста о фаче Іожіка. Чел дінтъі аѣ фост сърѣ, Іожічешіи дъсць чіне съот ши че съот? Дін кърціле допаціонале ши дін дътълдъріле фаміліеі лор есте де комъп къпоскът.

Іар маі не зртъ че съ атіпце консіліл Длві барон І. ка челор 8 с'аѣ 9 романі маі дъсцьфледіді, не каріи Длві пѣмеще ревелі, съ лі се іеа пѣтінда де а стріка „das heiszt“ съ фие дъкшіи, с'аѣ маі віне дъпъ дрептъл статаріѣ, не калеа чеа маі скъртъ акъдаді — фіене ертат а дъсетпа пѣмаі атѣта, къ къ ачест консіліѣ. каре ар фі пѣтѣт шерві ши лві Метернік спре лавдъ, п'аѣ съчерат нічі о лавдъ, де оаре че фіекаре зогър съ дъсіоръ дела аша чева, ши орі чіне віне шіе, къ пріо зи астфеліѣ де мод нъ съ стърпескъ сімпатііле, ва дъкъ ши каре съот, съ періклітеазъ ши съ перд.

Доамне фереще не зогърі де а тарі консіліері!

Сіцісмънд Пап, Алесандрѣ Бъда, Евтіміе Мъргъ, Алес. Бохъдъл, Тодор Серѣ. Алоісіе Влад, Константіа Папфалві, І. Мау.

Протестаціа гъвернілві провісоріѣ кътръ Сѣлеіман паша.

Ачеастъ протестаціе ши чеа дін Nr. 31 а Подорълві фѣ рідікатъ дъ зртареа скрісоріи търкълві, не каре ноі пѣпъ акъш нъ авъръш прілеж а о дъпъртъші, дъсць ва зрта. Іатъ протестаціа:

Есселендіе!

Съог 18 секолі декънд ромъніи аѣ пълтѣт къ сѣацеле лор дрептѣла де а пѣмі ачест пѣмънт Ромъніе, ши ала лѣса мо-

ценіре глоріозімор лор фіі. Din асча те-
моравіъ епохъ днечеръ сфериоделе
поастре, дн міжлокъл кърора щіврѣмъ съ
комбатемъ къ кърациѣ ші ресігнаціе лако-
та амвдіе а звор пвтері стрейне: Dѣмпе-
зеѣ днсъ, дѣпъ че не а фѣкѣтъ съ тречем
пріо фок, пріо савіе ші пріо вічіѣ не віне
кѣвѣнтъ съ ажвоцемъ пѣпъ астѣзі, тоді
тінері, тоді тарі, тоді ромѣні ка ші до
зіоа пащериі поастре. Не кѣнд пвтереа
врѣталъ да леці пѣмѣнтѣлѣ, не апѣрарѣмъ
ветрїе поастре къ сѣпцеле пострѣ, ші
кѣнд сімдірѣмъ къ не аѣ слѣвїт пвтерїе
черѣврѣмъ протекціа імперїѣлѣ челѣ маї
пвтернїк, імперїѣлѣ отоман.

Астѣзі пвтереа фісікъ есте зп міжлок
врѣтал ші певреднїк де спїрїтѣл секолѣлѣ
ал 19леа, ші де асча армаци пѣмаї къ
сѣптеле поастре дрепѣрї, дн фаца днал-
теї Порці ші а Европѣї днтреці, арѣка-
рѣмъ къ лініще зп жѣгѣ змілітор ші треї
оре фѣрѣ де ажвнс пентрѣ пої ка съ сдрѣ-
вїм пентрѣ тотдеавна сперапделе челора
че вісаѣ склавїа ші пердереа челї маї кре-
дїнчоасе амїче але сѣвлїмеї порці.

Еселендіе, кѣнд імперїѣл отоман а
віневоїт съ не деа протекціа са, не а асі-
гѣрат днтреага ші десѣврѣшїта інден-
дїндѣ пентрѣ челе дїн днтрѣ; сѣлтапѣл
Баїазет I. ші маї дн врѣмъ ла 1460 сѣлта-
пѣл Маомет II. консѣндїрѣ дрепѣрїе
поастре прїо трактате че щїврѣмъ съ ле
пѣстрѣмъ къ соленїтате. — Де мѣлте орї
дрепѣрїе фѣрѣ атїнсе, ші къ тоате аче-
стеа пої, прїо кондїта поастрѣ кѣтре дн-
валта Пѣртѣ, щїврѣмъ съ зїм аморѣл фіѣ-
лѣ къ кредїнда васѣлѣлѣ; ші сперат къ
авѣнд кредїндѣ дн десѣврѣшїта поастрѣ
сѣвѣнере, нічі одатѣ пѣ ва пѣне дн зїтаре
трактателе падїшахілор Баїазет I. ші Ма-

момет II. ші къ пѣ ва вої съ не іа маї
мѣлт декѣтъ віаца, ліпсїндѣне де дрепѣрїе
поастре. Астѣзі днсъ къ ініта стрѣпсъ
де дѣрере не днтреѣмъ: не ам дншелат
оаре? кѣчі дака дналта Поартѣ воеще съ
фіе дреапѣ къ пої, де воеще съ вазѣ мі-
ліоне де ерої гата а мѣрї де тѣртеа мар-
тірїлор пентрѣ авѣстѣл лор сѣзеран, де
че дн міжлокѣл лініщеї челї маї десѣ-
врѣшїте вагѣ о арміе не зп пѣмѣнтъ каре
есте ал пострѣ.

Ромѣніі нічі одатѣ пѣ се деградарѣ
пѣртѣнд маска дѣплїчітѣдїї; ші де асча
тотдеавна Dѣмпезеѣ а фост къ дѣпшїї. Нѣ
не сѣїмъ дар съ ешїм дпайнтеа авѣстѣлї
пострѣ сѣзеран ші а Европѣї днтреці —
кѣчі астѣзі дн Ромѣніа се ва хотѣрѣ че-
стїа лібертѣдїлор лѣмеї, ші съ не арѣтѣмъ
къ фрѣндїе сенїе, къ ініта кѣратѣ ші
плїні де кѣраціѣ ші де кредїндѣ, стрїгѣнд
къ гласѣл кондїндеї поастре: Нѣ есте нічі
зп арїкол дн констїтѣдїа поастрѣ, кареле
съ атїнгѣ пвтерїе стрейне, пѣ есте нічі зп
арїкол каре пѣ пѣмаї съ пѣ авем дрепѣл
сѣ'л черем, дар сѣ'л ші пѣнем дн лѣкѣре
дака маї есте зп Dѣмпезеѣ дн черѣрї ші
о дрепѣтате не пѣмѣнт.

Черем дар дела Еселендіа та, съ вор-
вѣщї пентрѣ пої Мѣрїреї сале падїшахѣлѣ
а кѣрѣїа дрепѣтате есте пвтереа поастрѣ
чеа маї маре — роагѣ'л дн пѣтеле а тоа-
теї ромѣнії, каре ворвѣще прїо гласѣл а-
лешїлор еї ші чере дела вінефѣкѣторѣл
Орїентѣлѣ съ пѣ днпїнгѣ амїчії сѣї де-
взадї шї кредїнчосї ліпсїндѣї де дрепѣ-
рїе лор; чї съ консолїдезе сѣлнта лор
констїтѣдїе, ферїчіреа лор, прїо ретрацереа
звѣї армате, каре а сѣмѣлат неодїхна ші
снѣлта кіар дн мѣлте інімі. Нѣ! Мѣрїреа
са пѣ ва вої съ фіе сѣзеранѣл зпїї кѣмѣ

mare ші пвстїй; кѣчи дака ромѣніи аѣ жѣ-
рат съ пѣ рїдїче нїчі одатъ стїндардѣл дѣ-
протїва авѣгстѣлѣи лор свзерап, дѣсъ пѣ
вор пѣтеа нїчі одатъ съ трїаскѣ фѣръ
ачеастъ констїтѣдіе, пе каре лѣа даг'о че-
рѣл спре тѣлпѣреа атѣтор маї шї лѣнцї
сѣферїнде але лор. Вѣкврещї.

(Іскѣлїдї метѣврїї гѣверѣлѣи.)“

Лїбертате, егалїтате.

Пе ачесте дѣъ кѣвїнте дїктате де дре-
птѣл патѣреї шї де мїптеа чеа сѣпѣтѣсъ
се реазїмѣ тѣте реформѣтореле мїшкѣрї
че кѣтрїерѣ астѣзі Еуропа. Дѣсъ тѣлді
сѣпт дѣкъ карїї ар дорї, ка еле съ ре-
тѣїе пѣмаї пе хѣртїе, їар пѣ съ се аплї-
че дѣ лѣте; тѣлді сѣпт дѣкъ карїї сѣпт
претестѣл лїбертѣдії шї ал егалїтѣдії ар
вої а реадѣче деспотїсѣл шї тїрѣніа де
маї пайнте. Нам тревїндѣ съ терг маї
департе декѣт пѣмаї ла Пеща дѣ Бѣгарїа
шї съ прївек кѣ лваре амїнте ла десва-
терїле діетеї че декѣрг акѣта. Дѣсъ маї
пайнте де а о фаче ачеаста, тї ар пѣлѣ-
чеа а кїема дѣпреціѣрѣл теѣ пе тоді а-
чеї вѣрѣадї ромѣні, карїї дѣкрезѣндѣсе
преа тѣлт дѣ протїсїѣлеле зѣора шї ал-
тора, порпїрѣ кѣ окїї дѣкїшї кѣтре авїсѣл
кѣтропїреї лор торале, фѣкънд пѣлъ шї
адресе прїп жѣрпале, кѣтѣк еї сѣпт преа
гата а се дѣкреде дѣ кѣрѣдіа шї сїнче-
рїтатеа конфраділор лор маїарї шї а се
дѣтрѣнї кѣ еї фѣръ а чере маї дѣтѣ дѣ
плїпїреа кондіціонїлор, пе каре ле рекла-
мї мїптеа чеа сѣпѣтѣсъ; фѣръ а асекѣра
вїторїѣл стрѣнепѣцілор сѣї, карїї фѣръ
дѣдоїалѣ, кѣ пе торпїнтеле стрѣвѣнїлор

вор вѣрса вѣлстеме шї дѣжѣрѣтѣрї, дїп
каѣсъ кѣ пѣ ле цїѣрѣ пѣстра ачеле дѣъ
тесавре непреѣвїте: лїмѣва шї націѣна-
лїтатеа, пентрѣ каре націїле дѣтреці ла
сѣфлет шї іпїмѣ стаѣ гата а шї вѣрса вл-
тїта пїкѣтѣрѣ де сѣпѣе. Дар; венїдї фра-
цілор шї вѣ пїпѣїдї вїсѣл кѣ тѣпа, пѣ-
пѣці деѣетеле вѣстре — кѣ Тома — дѣ
локѣл чїкатрїчелор шї пѣ фїці некѣрїдї-
чїошї, чї кѣрїдїчїошї. Жѣдекаді, кѣ дакѣ
конфрадії пощрїї маїарї дѣ дѣмпреціѣрѣ-
рїле де фадѣ, кѣнд ле арде каса дїп тѣте
пѣрѣїле, чер шї претїнд зпеле ка челе
че ле воїѣ дѣшїра де лок, че вор фаче
атѣпчї, кѣнд черїѣл лор полїтїк се ва дѣ-
сѣпїна, кѣнд фѣртѣелеле каре авѣт ле а-
менїндѣ, се вор дѣмпрѣщїа?

Дѣ шедїнда діеталѣ дїп 7. Авѣгст се
лварѣ ла десватере параграфїї ал 10. шї
11. дїп проїектѣл де леѣеа пентрѣ шкѣ-
леле попѣларе саѣ сѣтещї, орї дѣчепѣ-
тѣре кѣт ле маї пѣтїм, пе каре л ащѣр-
пѣсе мїнїстрѣл вїсерїческ. Ачеї параграфї
ворѣск пентрѣ лїмѣва, кареа ар фї а се
прескрїе дѣ пѣтїтеле класе дѣчепѣтѣре.
Мїнїстрѣл зїсесе дѣ проїектѣл сѣѣ, кѣ
лїмѣва дѣ шкѣлеле дѣчепѣтѣре съ се де-
фїгѣ дѣпѣ пѣтеросїтатеа школарїлор, а-
декѣ пентрѣ есетплѣ де вор фї школарї
маї тѣлді ромѣні декѣт зїгѣрїорї сѣрѣї,
лїмѣва ордінарѣ съ фїе чеа ромѣлѣ, шї
дїп контрѣ. Комїсіа чентрѣлѣл кареа есте
дѣсѣрчїнатѣ а шї да пѣререа деспре фїе-
каре проїект де леѣе маї пайнте де а се
десвате ачела дѣ шедїнда ѣепералѣ, дѣ
прївїнда пѣтїдїлор параграфїї дѣшї дѣде
пѣререа, кѣ школарїї немѣарїї дѣ чеї 6
анї дїнтѣ прїп лїмѣва матерѣл съ дѣведе
шї лїмѣва маїарѣ. Ачеї се рѣдїкѣ дѣтре
алдії депѣтатѣл Лѣрентїн Тот шї зїсе, кѣ

ел нічі приімеце пъререа министрлві, нічі а комісіеі централе, чи претінде ка лимба магіаръ дн тот локъл съ фіе ствдіз ordinariv. „Дн школеле елементаре школаріи дела ал блеа ап пълъ ла ал 9леа де кѣтва пѣ щіѣ зогврене, съ дѣведе лимба магіаръ прип ажѣторіѣл челе матерне; іар дела ал 9леа пълъ ла 12леа ап саѣ дн класа 2 лимба дѣвѣдѣтѣре съ фіе песте тот чеа магіаръ,“ а дѣогънд къ ел аствзі пѣ се дѣвоіеіще къ пріпчпіїѣл рецелві Стефан I., каре зісесе, къ къ о лимбъ патріа пѣ есте таре, ші къ днтре тѣте лимбеле, каре се ворвек дела Карпаді пълъ ла Мареа адріатікъ сіпгвръ магіара есте ачеа, кареа, прівінд ла тѣте аптечеденділе, прівінд ла репортвріле історіче, ізрідіче ші політіче пе мѣлцімеа локвіторілор дін 8угаріа о поате маі шпор днтр'вні. Тот дн ачест дѣделес ворві ші депѣтатѣл Іоан Сінтаі претінзънд, ка лимба інстітѣдіеі пѣвліче съ фіе магіара къ атѣт маі вѣртос, къ есперіиңда аратъ, кѣткъ локвіторіи магіарі орі внде се ашеазъ пінтре алте семіңдіі, дшї перд націоналітатеа; днтре ромъні се ромънск. Дѣпъ алдіі се редікъ ші депѣтатѣл Іоан Драгош (ромън) ші пофті ка депѣтадіі съ айбъ вѣлѣтате а репріві ла пріпчпіїле констітѣдіеі, каре сѣнт: лівертате, егалітате ші фрѣдіе, пріп вртаре съ пѣ свпере пе надіі къ грѣтѣдіреа лимбеі магіаре дн школеле елементаре, къчі апърареа лимбеі пропріе ла надіі есте аствзі токма ачеа че фѣсесе реліціѣнеа дн веаквріле трекуте. Шім къ тодіі, зісе депѣтатѣл маі дѣколо, къ заче дн патѣра отѣлві, ка дѣдатъ че дн веі сілі ла чеа, сѣді факъ реакціѣне. Ачест депѣтат черѣ ка съ се пріпчпіїскъ пѣотвріле проіектѣві

міністеріал. Дѣпъ ел се редікъ депѣтатѣл Сіцістѣнд Пап (ромън) ші дѣченѣ аша: „De есте врео матеріе, кареа съ меріте лзареа амінте а касеі, днтр'адѣвѣр крещереа пополѣлві есте чеа маі сѣлѣтѣ, есте зна кареа пѣ сѣфере тѣрціпіїрі. Еѣ іаѣ лѣкрѣл аша прекѣт се афлѣ. Нѣ воіѣ ал містіфіка, пѣ воіѣ аї да о латѣре, кареа пе део парте сѣі фіе фаворітѣре, іар пе де чеѣлалтѣ апѣсѣтѣре. Маі дѣтѣ іеѣ констітѣдіа ші зік деспре еа, къ ачеа сеатълѣ къ сѣреле каре днтр'о форѣтѣ дѣкѣлзеіще ші дѣсѣфледеіще пе мік ші таре, пѣфѣкѣнд осевіре, къ вѣл ворвене зогврене, чѣлалалт сѣрвене. Кънд ворвім деспре крещереа пополѣлві, атѣчі пофѣтск дн інтересѣл патріеі, ка съ фіе депліпъ лівертате ші нїме съ пѣ се апесе. Вѣ днтрев пе Двѣстръ, каріі доріді а скѣте афаръ лимба матерпѣ дін школѣ, кѣт в'ар къдеа кънд с'ар чере, ка лимба Двѣстръ съ се скѣтѣ дін школѣ? Аѣ пе треввіе поі съ апърѣт пріпчпіїѣл, ка фіе каре съ айбъ депліпъ лівертате а ші дѣсета дѣвѣдѣтѣреле елементаре дн лимба са? Ачѣаста есте о даторіе фіреаскъ. Еѣ пѣ дореск а апѣса пе о парте; дар нічі дореск а дѣлда пе чеѣлалтѣ; еѣ пѣ дореск ка попѣліі патріеі съ се амалгаѣзѣл, къчі зна ка ачѣаста ар да окасіѣне спре реакціе. Шн депѣтат зісесе, къ зна дін пріпчпіїеле реакціеі аѣ фост днтревѣчїѣнеа лимбеі. Шім къ ла 1836 се адѣсе ледеа, ка фіекаре съ фіе дѣдаторат а дѣвѣда лимба магіаръ; дакъ поі атѣчі неам фі пѣртат къ маі мѣлтѣ крѣдѣре дн прівіиңда лимбеі, акѣт реакціа пѣшї рѣдіка каѣл къ атѣта дѣвершѣларе, тѣкар кът де таре ар фі фост сіміңда катарімеі дін Віеѣа; дар поі ам пріпчпії лѣкрѣл, ші съ лѣвѣт

сеата, ка акѣм до тимѣм ренацији съ
 въ пайнтѣм тотала кѣтропире а патрией.
 Еѣ реквизиц кѣ, дѣпъ кѣм зисесе въ де-
 пѣтат, лимба маѣаръ ка дипломатикъ аре
 о пречелиндъ, дѣсѣ пѣтаѣ ачеастъ прече-
 линдъ кѣ ѡа есте дипломатикъ; де ачеа
 не четъдеаѡвѣ маѣар пѣл дѣм маѣ таре
 шѣ маѣ вън декът не алтѣл каре поате
 есте ромън ори слав де вѣдъ. Ачи до
 дѣтѣ лимба маѣаръ аре пречелиндъ, ѣар
 афаръ пѣ; шѣ дакъ а'шѣ шѣ кѣ лимба ма-
 ѣаръ маѣ аре шѣ дѣтр'алт лок пречелин-
 дъ, атѣнчѣ а'шѣ фѣ сѣлит а сѡвне кѣрат, кѣ
 конститѣция маѣаръ пѣ есте ачеа не ка-
 реа поѣ ам трѣмбитат'о. — Шкѡлеле эле-
 ментаре аѣ де скоп, ка ачеа тѣперѣме, ка-
 реа пѣпъ акѣм въ прѣѣмеа пѣчѣ о дѣвѣ-
 цѣтѣрѣ, чѣ рѣтѣнеа до статѣл патѣреѣ а-
 семенеа вѣтелор, съ се дѣведе. Ачеста
 зѣк ѣ скопѣл шкѡлелор елементаре, кѣчѣ
 сѣпѣт ачи депѣтадѣ, карѣи шѣѣ, кѣткѣ до
 вѣеле локѣрѣ крѣще тѣперѣмеа ка копачѣи
 до пѣдѣре, фѣрѣ пѣчѣ о едѣкадѣе. Каре
 ѣ дар скопѣл крѣщѣрѣи елементаре? Не-
 грѣшит кѣ пѣ алтѣл декът ка тѣперѣи сѣ'шѣ
 кѣщѣце ачеле дѣвѣцѣтѣрѣ, каре сѣпѣт де
 неапѣратъ трѣвѣиндъ ма ори каре четъ-
 деаѡ. Еѣ кред, кѣ шкѡлеле елементаре
 п'аѣ скоп а не крѣще копѣи дипломатѣче-
 це, кѣчѣ чѣне вреа а се крѣще дипломатѣ-
 чеце, ачела шѣ пѣпъ акѣм авѣ кѣтп де-
 стѣл де ларг. Јатѣмъ не тѣне де есем-
 пѣл, каре до шкѡлеле елементаре п'ам
 дѣвѣдат пѣчѣ вън кѣвѣпъ вѣгѣреце, дар
 фѣндѣл авѣѣс дорѣндъ а тѣ прѣгѣтѣ аст-
 фѣлѣ ка съ поч лѣа парте ма дипломатѣе
 сѣѣ ма трѣвиле пѣвѣлѣе, дѣвѣдѣѣс лимба
 маѣаръ, дѣсѣ пѣ до класеле елементаре,
 кѣчѣ скопѣл ачелора пѣ есте а дѣвѣда
 вѣгѣреце, чѣ а да прѣвѣкѣлѣ вѣвошѣиоделе

прѣгѣтѣоаре. Еѣ а'шѣ вреа съ вѣшѣрежѣ
 лѣкрѣл, а'шѣ вреа съ даѣ ма о парте грѣв-
 тѣцѣле дѣм кале. Дакъ прѣвѣкѣл до кла-
 селе елементаре дѣвадѣ чѣва вѣгѣреце,
 трѣкѣнд до сѣс дѣ прѣнде фѡарте вѣне, а-
 чест скоп а'шѣ вреа еѣ ал ажѣнѣе, дѣсѣ
 пѣ прѣм тѣжлоачеле сѣлеѣ. Врѣреа'шѣ шѣ
 еѣ съ фѣе пѣтаѣ о лимбъ до патрией, кѣчѣ
 атѣнчѣ маѣ вѣшор неам пѣтеа дѣвоѣ; дар
 дѣпъ че соартѣа не аместекѣ астфѣлѣ,
 дѣкѣт поѣ форштѣм вън квѡдлѣбет до ачеа-
 стѣ цѣрѣ полѣглоатъ, трѣвѣѣе съ не дѣ-
 токѣтѣм дѣпъ дѣмпрѣцѣтѣрѣи шѣ дѣмпрѣ-
 цѣтѣрѣиле ачеле чер, ка тот ѡтѣл до шкѡ-
 леле елементаре съ дѣведе шѣѣцѣле пре-
 скрѣсе до лимба са. Дакъ вѡм прѣвѣи кѣ
 лѣаре амѣнте ма адѣтѣцѣле сѣсѣлор дѣм
 Трансѣлѣванѣа, вѡм аѡла кѣткѣ пеана дѣ-
 кордѣтоаре аѣ фѡст кѣ лѣ с'аѣ сѣпѣс, кѣт-
 кѣ прѣм вѣлѣне воѣм аѣ маѣарѣза. 1700
 аѣи трѣкѣрѣ декънд се аѡлѣ ромънѣи до
 ачеастъ патрией; еѣ вѣзѣрѣ дѣтрѣреа ава-
 рѣлор, а кѣтанѣлор шѣ а тѣтарѣлор шѣ кѣ
 тоате ачестѣа ачѣѣа п'аѣ фѡст до старе аѣ
 деспоѣе де лимбъ (сромѡт). Въ тѣ темѣ
 пѣчѣ одатъ де ачеа, кѣ чѣнева ле ва пѣ-
 теа рѣпѣ лимба; дар пополѣл кѣцѣтѣ алт-
 фѣлѣ, не ел до поѣи дѣче ма рѣтѣчѣре
 (пѣ есте попол). Ачестѣ сѣпѣт идеѣле те-
 ле, дакъ Дѡастрѣ дѣкѣ въ дѣвоѣдѣ, ка
 съ пѣ фѣе аша, кѣм дѣшѣ dede комѣсѣа чѣн-
 тралѣ рефлѣсѣѣле сѣле; кѣчѣ ачеле пѣ се
 дѣтпакѣ кѣ лоѣка; §. ал 10 сѣпѣт аша:
 „Лимба маѣаръ съ фѣе пѣсте тот сѣдѣв
 ordinarѣѣ;“ ѣар ал 11: „Ачѣи шѣбѡларѣ, кар-
 рѣи пѣ дѣделѣг лимба маѣаръ, вѡр прѣѣмѣ
 дѣвѣцѣтѣра до лимба матерпѣ.“

(Ва зрѣа.)

Чаікіціі, флотіла данѣвіанъ ші шап-
дѣріле романе.

Декънд се порні рѣсвоіѣл чівіл зга-
ро-сървек. тот чітім деспре чаікіціі ші
де шапдѣріле романе фъръ а ле кѣпоаѣе
маі деапроне.

Аколо внде Тіса се варсъ дн Дѣнѣре
се фаче зп трізнгів де 137,367 фалче сла-
віче пѣтрате ші ачеста се пѣмече дїстрі-
ктѣл чаікіціілор, каре дн 14 сате аре 30,315
сѣфлете локвіторі, адікъ 28,656 сърві, іар
рестѣл ромъні, зпгврі, немці, цїгані. Дн
ачеастъ попоріме есте формат ашеа пѣ-
мітѣл баталіон де чаікіціі саѣ корѣвіері
армаді ші депріоші фърте, кѣраціоші дн-
трѣ тоте лѣптеле лор кѣ омені ші кѣ ва-
лѣріле апелор; ел се пѣмече баталіон,
есте днсъ преа пѣтърос, кѣчі днкъ пе
ла а. 1806 пѣтърѣл армацілор актїві ера
2562 інші. Локѣл штабѣлѣ е Тітел ла
гѣра Тісеі; челелалте сате сѣнт Лок, Мо-
шоріо, Нілова, Гардіноваѣ, Іосефсдорф,
Чѣрѣг, Господіоѣе, Ст. Іоан, Ковіѣл де
сѣс, Ковіѣл де жос, Каача, Георгіева,
Надалі.

Баталіонѣл чаікіціілор дшї лѣѣ орга-
нізарѣа де асѣзі сѣнт Маріа Тересіа ла
1764 тот пе кѣнд се форматъ челе маі
мѣлте реціменте де граніѣъ; теренѣл лѣї
ѣв рѣнт дн комітатѣл Бач. Скопѣл прї-
маріѣ ал чаікіціілор ѣвсесе а да солдаці
ші матрозі пѣнтрѣ флотіла данѣвіанъ, ѣв-
датѣ днкъ ла а. 1527 ші фолосітѣ маі
вѣртос дн контра тѣрчілор ші карѣа пе
ла а. 1789 ста дн о корабіе де адмірал
кѣ 24 тѣнѣрі де кѣте 18 пѣнці (глоѣделе
лор), дн 4 шалѣпе, кѣ 54 тѣнѣрі, дн 4

галіоте бомбардѣторѣ, дн 32 чаіче ші 4
ватеріі потѣторѣ, прѣсте тот сѣта тѣнѣрі-
лор марі ші мічі ла дѣнселе 328 дела 18
пѣпѣ ла 3 пѣнці глоѣделе. Асѣзі чаікіціі
аѣ дѣѣ корѣвіі марі кѣ кѣте 1 тѣн кѣ 18
пѣнці, 6 кѣ 3 п., 1 хавѣіѣъ (скѣртѣ ларѣъ)
кѣ 10 пѣнці; 2 варѣе маі мічі кѣ тѣнѣрі
пропорціонате; 4 чаіче днтрѣці, кѣ кѣте
7 тѣнѣрі ші 1 хавѣіѣъ; 14 жамѣтѣці кѣ
кѣте 4 тѣнѣрі; 8 пѣтраре де чаіче кѣ тѣ-
нѣрі мічі кѣте 1 пѣнт глоѣдѣл. Маі есте
ші о варѣъ де фѣр кѣ 8 тѣнѣреле. Тѣте
ачесте вѣсе сѣнт греле де пѣртат. Дн
арсенал маі сѣнт тѣнѣрі мѣлте, днкъ а-
сѣзі се аѣл дн мѣла чаікіціілор револ-
таці кѣ тотѣл 207 тѣнѣрі марі ші тѣрѣнте.

Армаді ашеа чаікіціі дн пѣтѣр де
8000 вѣрѣваци днпревѣл кѣ сервіаніі веніці
спре ажѣторіѣл лор се днтрѣріѣ дн ашеа
пѣмітѣл валѣ (шапѣ) роман, деспре каре
історіціі слѣп кѣ ар фї фѣкѣт днтрѣ ачеле
рѣврі ші вѣлді днкъ дела а. 295 d. Хс.,
декънд Діоклетіан вѣтѣсе пе Іазіці. Авѣт
ка сѣ поді вѣте ші спарѣе пе чаікіціі ре-
волтаці ар трѣвві сѣ ле спарці кѣ ватеріі,
маі ѣнѣї ачеле шапдѣріі кѣмпліте, ларці
3 стѣпжїні, палте 2, днтіоѣе дела Дѣнѣре
vis a vis де четатеа Петроварадин пе 3
мілѣрі немѣенці пѣлѣ спре Чѣрѣг кѣтрѣ
Тіса. Еї днсъ токма сѣ фіе скошї днтрѣ
шапдѣрі, дшї маі аѣл скѣпарѣ днѣрѣ-
птѣл вѣлділор дела Нілова ші Лок пе
деалѣріле дела Тітел, іар кѣ чаічеле лор
дшї асїгѣрѣ мїжлоачеле де віаѣъ пе Дѣ-
нѣре ші пе Тіса. Де ачі се vede, кѣ спре
а сѣпѣне прїп сілѣ пе ачеле 14 сате се
чѣре о пѣтере днѣрїкошатѣ.